

Crna Gora
Uprava prihoda i carina

Adresa: Bulevar Šarla de Gola broj 2
81000 Podgorica, Crna Gora
tel. +382 20 448 114
fax: +382 20 448 284
www:upravaprihoda.gov.me

Broj: I/1-45348/1-23

Podgorica, 13.12.2023.god.

SEKTOR ZA USMJERAVANJE I NADZOR NAD RADOM CARINARNICA
PODRUČNA JEDINICA CARINARNICA PODGORICA
PODRUČNA JEDINICA CARINARNICA BIJELO POLJE
PODRUČNA JEDINICA CARINARNICA KOTOR
PODRUČNA JEDINICA CARINARNICA BAR

PREDMET: Obavještenje o sprovođenju tranzitnog postupka u vazdušnom saobraćaju - NCTS

U cilju jednoobrazne primjene odredbi Carinskog zakona ("Sl. list CG", broj 86/22) i Uredbe o bližem načinu sprovođenja carinskih postupaka i carinskih formalnosti ("Sl. list CG", broj 26/23), koje se odnose na sprovođenje tranzitnog postupka u vazdušnom saobraćaju primjenom NCTS-a, a u skladu sa članom 10 stav 1 tačka 5 Zakona o carinskoj službi ("Sl. list CG" broj 3/16) Uprava prihoda i carina dostavlja ovo obavještenje.

Ovim obavještenjem se bliže pojašnjava carinski tranzitni postupak u vazdušnom saobraćaju u slučajevima nacionalnog ili zajedničkog tranzitnog postupka između ugovornih strana Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku za robu koja se prevozi vazdušnim putem. Postupak zajedničkog tranzita će se primjenjivati nakon pristupanja Crne Gore Konvenciji o zajedničkom tranzitnom postupku.

Ovo obavještenje se koristi zajedno sa Priručnikom za tranzit (https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/customs-procedures-import-and-export-0/what-customs-transit/union-and-common-transit_en). Uz to, obavještenje će se, prema potrebi, koristiti zajedno sa obavještenjima koja preciziraju: stavljanje robe u tranzitni postupak korišćenjem NCTS sistema, TIR postupak, pojednostavljene postupke carinjenja robe, carinske postupke, obavještenja koja preciziraju izdavanje carinskih odluka i dr.

Preduslov za sprovođenje formalnosti u tranzitnom postupku pomoću tehnika za elektronsku obradu podataka, između elektronskih sistema privrednih subjekata i Uprave prihoda i carina i obrnuto, je Odobrenje za elektronsku razmjenu podataka u tranzitnom postupku koje izdaje Uprava prihoda i carina, shodno

odredbama člana 8, stav 7 Carinskog zakona (više informacija o ovom odobrenju možete naći na <https://ecarina.me/ncts/elektronska-komunikacija>).

Pravni osnov

Postupak tranzita regulisan je u skladu sa:

- Odredbama čl. 121 i 122 kao i odredbama čl. 155 do 159 Carinskog zakona ("Sl. list CG" br. 86/22)
- Odredbama čl. 452 i 454 Uredbe o bližem načinu sprovođenja carinskih postupaka i carinskih formalnosti ("Sl. list CG" br. 26/23)
- Odredbama člana 6, člana 55 stava 1 tačke (e) i (h), člana 56 stav 3, člana 57 stav 3 i 5, kao i odredbama čl. 58 do 71 i člana 108 do 111b Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku.

Vrste pojednostavljenja u sprovođenju tranzitnog postupka u vazдушnom saobraćaju su:

- **Manifest kao tranzitna deklaracija za primjenu pojednostavljenog zajedničkog tranzitnog postupka**

Prilikom upotrebe pojednostavljenja na osnovu papirnih dokumenata, kao tranzitna deklaracija shodno odredbi člana 55 stav 1 tačka e) Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku, koristi se robni manifest. Ovo pojednostavljenje se primjenjuje od dana prisupanja Crne Gore Konvenciji o zajedničkom tranzitnom postupku do dana završetka tranzicionog perioda NCTS - faze 5.

- **Elektronski transportni dokument kao tranzitna deklaracija za primjenu pojednostavljenog zajedničkog tranzitnog postupka**

U skladu sa članom 158 stav 5 tačka 5 Carinskog zakona i člana 55 stav 1 tačka h) Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku, avio prevozniku se može odobriti upotreba elektronskog transportnog dokumenta kao tranzitne deklaracije za robu koja se prevozi vazдушnim putem.

- **Upotreba tranzitne deklaracije sa manjim brojem podataka**

U skladu s članom 158 stav 5 tačka 4 Carinskog zakona, avio prevozniku se može odobriti upotreba korišćenja carinske deklaracije sa manjim brojem podataka za stavljanje robe u postupak tranzita koju carinski organ izdaje ako se elektronski transportni dokument ne koristi kao tranzitna deklaracija.

Upotreba pojednostavljenog tranzitnog postupka nije obavezna, roba se može staviti u redovan carinski tranzitni postupak, na osnovu tranzitne deklaracije.

I REDOVNI TRANZITNI POSTUPAK

Prevoznik vazduhoplova koji ulazi u carinsko područje Crne Gore dužan je o dolasku obavijestiti carinsku ispostavu prvog ulaska po dolasku vazduhoplova.

Carinski organ može prihvatiti da se sistemi aerodroma ili drugi odgovarajući sistemi informisanja upotrebljavaju za obavješćavanje o dolasku prevoznih sredstava.

Ako je zbog nepredviđenih okolnosti ili više sile vazduhoplov prinuđen da se privremeno prizemlji u carinsko područje Crne Gore, a da pri tome nije moguće ispuniti obaveze, zapovjednik vazduhoplova ili lice koje postupa umjesto njega, dužno je da o tome bez odlaganja obavijesti carinski organ.

Carinski organ određuje mjere koje treba preduzeti kako bi se omogućio carinski nadzor nad vazduhoplovom i robom na njemu, i kako bi se osiguralo, po potrebi, da se ona naknadno preveze do nadležne carinske ispostave ili drugog mjesta koje odredi ili odobri taj organ.

Roba koja je unijeta u carinsko područje Crne Gore vazdušnim putem i koja ostaje u prevoznom sredstvu, podnosi se carinskom organu na aerodromu gdje je istovarena ili pretovarena, dok se roba koja je istovarena i ponovo utovarena na isto prevozno sredstvo tokom putovanja, kako bi se omogućio istovar ili utovar druge robe, ne podnosi carinskom organu na tom aerodromu.

U slučaju tranzitnih letova, carinska kontrola i formalnosti koje se primjenjuju na ručni i predati prtljag lica koja putuju u vazduhoplovu sa aerodroma:

- koji nije u Crnoj Gori i koji, poslije usputnog slijetanja na aerodrom u Crnoj Gori, nastavlja let do drugog aerodroma u Crnoj Gori, sprovode se na posljednjem međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori,

- u Crnoj Gori i koji se zaustavlja na drugom aerodromu u Crnoj Gori prije nego što nastavi let do aerodroma koji nije u Crnoj Gori, sprovode se na prvom međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori.

Na ručni i predati prtljag primjenjuju se pravila koja važe za prtljag lica koja dolaze iz država ili sa teritorija van carinskog područja Crne Gore, osim ako lice koje nosi taj prtljag ne dokaže da roba koja se nalazi u prtljagu ima status domaće robe. Ručni prtljag može biti predmet kontrole na posljednjem međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori na kome se zaustavlja vazduhoplov, kako bi se utvrdio carinski status tog prtljaga, kao status domaće robe.

Carinska kontrola i formalnosti koje se primjenjuju na prtljag lica u poslovnom ili turističkom vazduhoplovu sprovode se na sljedećim aerodromima za vazduhoplove koji dolaze sa aerodroma:

1) koji nije u Crnoj Gori i koji, nakon zaustavljanja na aerodromu u Crnoj Gori, nastavlja let do drugog aerodroma u Crnoj Gori, na prvom međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori;

2) u Crnoj Gori i koji, nakon zaustavljanja na aerodromu u Crnoj Gori, nastavlja let do aerodroma koji nije u Crnoj Gori, na posljednjem međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori.

U slučaju dolaznih transfernih letova, carinska kontrola i formalnosti koje se primjenjuju na predati prtljag sprovode se na posljednjem međunarodnom dolaznom aerodromu u Crnoj Gori za let unutar Crne Gore. Izuzetno od ovog, carinska kontrola i formalnosti koje se primjenjuju na predati prtljag koji dolazi sa aerodroma koji nije u Crnoj Gori i pretovara se na međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori u vazduhoplov koji leti ka drugom međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori, mogu se sprovoditi na međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori na kome se vrši pretovar predatog prtljaga. U slučaju kad carinski organ procijeni da je nakon kontrole ručnog prtljaga, i pored kontrole i formalnosti, potrebno izvršiti dodatnu kontrolu predatog prtljaga, carinska kontrola i formalnosti koje se primjenjuju na predati prtljag mogu se sprovoditi na prvom međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori. Carinska kontrola i formalnosti koje se primjenjuju na ručni prtljag sprovode se na prvom međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori. U slučaju kad carinski organ procijeni da je nakon kontrole predatog prtljaga potrebno izvršiti dodatne carinske kontrole i formalnosti koje se primjenjuju na ručni prtljag, carinska kontrola i formalnosti koje se primjenjuju na ručni prtljag mogu se sprovoditi na dolaznom aerodromu za let unutar Crne Gore. Navedeno se primjenjuje i u slučaju kad se prtljag koji dođe na aerodrom u Crnoj Gori u vazduhoplovu koji dolazi sa aerodroma koji nije u Crnoj Gori i pretovara se na tom aerodromu u drugi vazduhoplov koji nastavlja let unutar Crne Gore.

U slučaju odlaznih transfernih letova carinska kontrola i formalnosti koje se primjenjuju na predati prtljag sprovode se na prvom međunarodnom polaznom aerodromu u Crnoj Gori. Izuzetno od ovog, carinska kontrola i formalnosti koje se primjenjuju na predati prtljag koji je utovaren na međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori i pretovaren na drugom međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori u vazduhoplov čije je odredište aerodrom koji nije Crnoj Gori, mogu se sprovoditi na međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori na kome se vrši pretovar predatog prtljaga. U slučaju kad carinski organ procijeni da je nakon kontrole ručnog prtljaga, i pored navedene kontrole i formalnosti, potrebno izvršiti dodatnu kontrolu predatog prtljaga, carinska kontrola i formalnosti koje se primjenjuju na

predati prtljag mogu se sprovoditi na posljednjem međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori. Carinska kontrola i formalnosti koje se primjenjuju na ručni prtljag sprovode se na posljednjem međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori. U slučaju kad carinski organ procijeni da je nakon kontrole predatog prtljaga potrebno izvršiti dodatne carinske kontrole i formalnosti koje se primjenjuju na ručni prtljag, carinska kontrola i formalnosti koje se primjenjuju na ručni prtljag mogu se sprovoditi na polaznom aerodromu za let unutar Crne Gore. Navedeno se primjenjuje i u slučaju kad se prtljag utovara na aerodromu u Crnoj Gori u vazduhoplov koji nastavlja let unutar Crne Gore i naknadno se pretovara na drugom aerodromu u Crnoj Gori u drugi vazduhoplov čije je odredište aerodrom koji nije u Crnoj Gori.

U slučaju pretovara u turistički ili poslovni vazduhoplov carinske kontrole i formalnosti koje se primjenjuju na prtljag koji dolazi na aerodrom u Crnoj Gori redovnim ili čarter letom sa aerodroma koji nije u Crnoj Gori i na tom aerodromu u Crnoj Gori pretovara se u turistički ili poslovni vazduhoplov koji nastavlja let unutar Crne Gore, sprovode se na dolaznom aerodromu redovnog ili čarter leta. Ove carinska kontrole i formalnosti sprovode se na polaznom aerodromu redovnog ili čarter leta.

U slučaju pretovara između aerodroma na teritoriji Crne Gore, carinski organ može sprovoditi kontrole prtljaga na međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori na kome se vrši pretovar predatog prtljaga koji:

1) dolazi sa aerodroma izvan Crne Gore i pretovara se na međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori u vazduhoplov koji leti ka međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori;

2) je utovaren u vazduhoplov na međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori, radi pretovara na drugom međunarodnom aerodromu u Crnoj Gori u vazduhoplov koji leti ka aerodromu izvan Crne Gore.

Nadležni organi, u cilju sprječavanja nezakonitog pretovara treba da obezbijede da:

1) se po dolasku na međunarodni aerodrom u Crnoj Gori na kome treba sprovesti carinsku kontrolu, svaki pretovar robe sadržane u ručnom prtljagu prije sprovođenja carinske kontrole tog prtljaga obavlja pod nadzorom;

2) se po polasku sa međunarodnog aerodroma u Crnoj Gori na kome treba sprovesti carinsku kontrolu svaki pretovar robe sadržane u ručnom prtljagu nakon sprovođenja carinske kontrole tog prtljaga obavlja pod nadzorom;

3) su po dolasku na međunarodni aerodrom u Crnoj Gori na kome treba sprovesti carinsku kontrolu preduzete odgovarajuće mjere da bi se spriječio svaki

pretovar robe sadržane u predatom prtljagu prije sprovođenja carinske kontrole tog prtljaga;

4) su po polasku sa međunarodnog aerodroma u Crnoj Gori na kome treba sprovesti carinsku kontrolu preduzete odgovarajuće mjere da bi se spriječio svaki pretovar robe sadržane u predatom prtljagu nakon sprovođenja carinske kontrole tog predatog prtljaga.

Predati prtljag registrovan na aerodromu u Crnoj Gori označava se stavljanjem naljepnice na prtljag, koja je data u Prilogu 7 Uredbe.

Postupak tranzita je obavezan u slučajevima kada se roba koja nije roba iz Crne Gore prevozi vazdušnim putem i utovara se, odnosno ponovo se utovara na aerodromu u Crnoj Gori.

Ako se roba prevozi vazdušnim putem i stavljaju se naljepnice na svaku pošiljku sa brojem pratećeg vazduhoplovnog tovarnog lista ili pošiljka čini jedinicu tereta na kojoj se navodi broj pratećeg vazduhoplovnog tovarnog lista, osim ako polazna carinska ispostava ne odluči drugačije, ne stavlja se plomba na prevozna sredstva i na pojedinačna pakovanja, koja sadrže robu.

II POJEDNOSTAVLJENI TRANZITNI POSTUPAK KORIŠĆENJEM PAPIRNIH DOKUMENATA

Avio prevoznik koji namjerava da koristi robni manifest kao deklaraciju za postupak tranzita dužan je o tome unaprijed obavijestiti nadležne aerodrome koji su uključeni u postupak, u zemljama članicama Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku.

U skladu s odredbama člana 108 Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku, avio kompaniji se može odobriti korišćenje robnog manifesta kao tranzitne deklaracije ako njegov sadržaj obuhvata sve potrebne podatke koji dokazuju ispunjenost uslova, kao i da odgovara uzorku iz Dodatka 9. Konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu, donesene u Čikagu 7. decembra 1944. godine.

Kada prevoz robe obuhvata robu stavljen u različite tranzitne postupke (spoljni i unutrašnji postupak, kao i postupak između posebnih fiskalnih teritorija ili drugih teritorija Unije koje nisu posebne fiskalne teritorije), takva roba mora biti navedena na zasebnim manifestima.

2.1. Odobrenje za primjenu tranzitnog postupka korišćenjem papirnih dokumenata

Ako ispunjava uslove propisane odredbama člana 57. stav 3. i 108. Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku, avio prevozniku se na osnovu pismenog zahtjeva može odobriti primjena tranzitnog postupka korišćenjem papirnih dokumenata.

Za dobijanje odobrenja i primjenu pojednostavljenog tranzitnog postupka korišćenjem papirnih dokumenata za robu koja se prevozi vazduhom, podnosilac zahtjeva (nosilac odobrenja) treba imati obezbjeđenje za plaćanje carinskog duga koji bi mogao nastati u vezi sa konkretnim tranzitnim postupkom.

2.1.1. Podnošenje zahtjeva za izdavanje odobrenja

Zahtjev za pojednostavljeni postupak korišćenjem papirnih dokumenata podnosi se carinskom organu države na čijem području se vodi glavna knjigovodstvena evidencija podnosioca zahtjeva i gdje se treba izvršiti barem dio radnji koje treba da budu obuhvaćene odobrenjem (nadležnost propisana odredbom člana 61. stav 3 Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku). Kada je glavna knjigovodstvena evidencija podnosioca zahtjeva u carinske svrhe dostupna na teritoriji Crne Gore i barem dio aktivnosti obuhvaćenih odobrenjem se treba sprovoditi na teritoriji Crne Gore, zahtjev sa pratećom dokumentacijom, se u pisanoj formi dostavlja arhivi carinskog organa, na adresi: ulica Oktobarske revolucije 128, Podgorica a nakon primjene Sistema za carinske odluke elektronski posredstvom tog sistema.

U zahtjevu avio kompanija treba da navede sve činjenice koje su potrebne organizacionoj jedinici za tranzit za provjeru ispunjenosti uslova za primjenu ovog pojednostavljenog postupka, i sljedeće podatke:

- oblik manifesta i podatke na manifestu
- nazive otpremnih aerodroma u zemljama članicama Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku uključenih u postupak
- nazive odredišnih aerodroma u zemljama članicama Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku uključenih u postupak.

2.1.2. Izdavanje odobrenja

Odobrenje za primjenu tranzitnog postupka korišćenjem papirnih dokumenata može se izdati samo podnosiocu zahtjeva koji ispunjava sljedeće uslove:

- podnosilac zahtjeva treba biti avio prevoznik;
- podnosilac zahtjeva treba imati sjedište na carinskom području Crne Gore;
- podnosilac zahtjeva treba redovno da koristi tranzitne postupke između aerodroma u ugovornim stranama ili između aerodroma u Crnoj Gori. U cilju provjere spremnosti podnosioca zahtjeva da ispuni zadate kriterijume carinski organ vrši prethodnu kontrolu kako bi se uvjerio da li podnosilac zahtjeva ima odgovarajuće resurse: organizacione i kvalifikovane kadrove za carinsko postupanje;
- podnosilac zahtjeva nije počinio težu povredu ili ponovio povredu carinskog zakona, niti je počinio krivična djela koja su u vezi sa njegovom djelatnošću u periodu od prethodne tri godine.

U odobrenju za primjenu pojednostavljenog tranzitnog postupka korišćenjem papirnih dokumenata se shodno odredbi člana 63. Dodatka I Konvencije određuju uslovi za korišćenje ovog pojednostavljenog postupka i mjere za kontrolu primjene postupka:

- oblik manifesta i podaci koji se upisuju u manifest,
- nazive polaznih i odredišnih aerodroma,
- uslove za korišćenje postupka, uključujući i zahtjev za korišćenje posebnog robnog manifesta za različite postupke (T1, T1ME, T2, T2ME ili T2F)¹

Shodno odredbi člana 64. stav 1 Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku odobrenje proizvodi pravno dejstvo od datuma kada je nosiocu odobrenja odluka uručena ili se smatra da je uručena, osim u slučajevima:

- ako će odobrenje povoljno uticati na podnosioca zahtjeva, odnosno zatražen je drugi datum od kojeg odobrenje proizvodi dejstvo, te u tom slučaju odobrenje proizvodi pravno dejstvo od datuma koji je zatražio

¹ U skladu s članom 5. Konvencije o zajedničkom tranzitu, postupak unutrašnjeg tranzita Unije T2 primjenjuje se na kretanje robe Unije od jedne tačke na drugu unutar carinskog područja Unije, a prolazi kroz zemlju ili područje izvan tog područja bez bilo kakve promjene njenog carinskog statusa ako se prevoz preko te zemlje obavlja na osnovu jedinstvene tranzitne isprave sastavljene na području ugovorne strane i ako je izvršenje tog postupka obustavljeno na području treće zemlje. Postupak unutrašnjeg tranzita Unije primjenjuje se i u slučaju kretanja robe iz Unije u zemlju zajedničkog tranzita i kada postupak tranzita prati postupak izvoza. Ovaj postupak se ne primjenjuje kada se roba u potpunosti prevozi morem ili vazduhom.

T2F Postupak unutrašnjeg tranzita Unije primjenjuje se ako se roba Unije premješta s posebnog fiskalnog područja na drugi dio carinskog područja koji nije posebno fiskalno područje i to kretanje završava na lokaciji izvan države članice u kojoj je roba ušla na taj dio carinskog područja Unije.

podnosilac zahtjeva pod uslovom da je taj datum kasniji od datuma od kojeg bi se primjenjivalo

- ako je prethodno odobrenje izdato s vremenskim ograničenjem i jedini je cilj aktuelne odluke produžiti njegovo važenje, pa u tom slučaju odobrenje proizvodi pravno dejstvo od dana isteka perioda važenja prethodnog odobrenja;
- ako pravno dejstvo odobrenja zavisi od ispunjenosti određenih formalnosti, pa u tom slučaju odobrenje proizvodi pravno dejstvo od dana kada je podnosiocu zahtjeva uručeno, ili se smatra da je uručeno, obavještenje od nadležnog carinskog organa u kojem se navodi da su formalnosti uspješno ispunjene.

Nakon dobijanja odobrenja, vazduhoplovna kompanija u skladu sa članom 108. stav 2. Dodatka I uz Konvenciju o zajedničkom tranzitu šalje nadležnim carinskim ispostavama na svakom aerodromu koji je obuhvaćen odobrenjem, odgovarajuću kopiju odobrenja. Odobrenje se treba podnijeti na uvid kad god to zatraži polazna carinska ispostava.

Kada avio prevoznik želi promijeniti jedan ili više aerodroma u odobrenju, treba podnijeti novi zahtjev organizacionoj jedinici za tranzit.

2.2. Sprovođenje tranzitnog postupka korišćenjem papirnih dokumenata

U okviru primjene tranzitnog postupka korišćenjem papirnih dokumenata avio prevozniku se odobrava upotreba robnog manifesta u papirnom obliku, kao tranzitne deklaracije.

2.2.1 Formalnosti koje treba da obavi avio kompanija

Avio kompanija unosi sljedeće podatke u manifest:

- oznaku „T1“ ako se roba kreće u okviru spoljnog tranzitnog postupka;
- Oznaku „T2“ ili „T2F“, po potrebi ako se roba kreće u okviru unutrašnjeg tranzitnog postupka i unošenje ove oznake je obavezno prema propisima Unije
- „T1ME“ ili „T2ME“ ako se roba kreće u nacionalnom spoljnom tranzitnom postupku, odnosno nacionalnom unutrašnjem tranzitnom postupku
- Naziv avio kompanije koja prevozi robu
- Broj leta

- Datum leta
- Polazni aerodrom i odredišni aerodrom (ne navodi se tranzitni aerodrom ako ima slijetanja bez istovara robe)
- broj vazduhoplovnog tovarnog lista
- broj paketa
- trgovački opis robe, uključujući sve podatke za njenu identifikaciju (može se upisati i tarifna oznaka na nivou od 6 ili 8 cifara iz HS Carinske tarife ali taj podatak nije obavezan jer u manifestu ne postoji posebna rubrika za „šifru robe iz HS Carinske tarife“)
- bruto masu
- oblik obezbjeđenja za plaćanje carinskog duga.

Ako je roba grupisana, njen se opis u manifestu, prema potrebi zamjenjuje nazivom: „Konsolidacija“, koji se može skratiti. U tom slučaju avio tovarni listovi za pošiljke na manifestu sadrže trgovački opis robe, uključujući sve pojedinosti potrebne za njeno prepoznavanje. Ti avio tovarni listovi prilažu se manifestu.

Avio prevoznik na manifest stavlja datum i pečat.

2.2.2 Postupak na polaznom aerodromu

Najmanje dva primjerka manifesta podnose se nadležnoj carinskoj ispostavi na polaznom aerodromu, koji zadržava jedan primjerak, ako vazdušni prevoznik nije ovlašćeni pošiljalac. Manifest se ovjerava nazivom i pečatom carinske ispostave, datumom ovjere i potpisom carinskog službenika. Robni manifest se sačinjava za svaki tranzitni aerodrom kao i za odredišni aerodrom posebno.

2.2.3 Postupak na odredišnom aerodromu

Avio prevoznik podnosi carinskom organu drugi primjerak manifesta koji se koristi kao tranzitna deklaracija. U svrhu kontrole odredišna carinska ispostava može tražiti podnošenje robnih manifesta (ili vazduhoplovnih tovarnih listova) za svu iskrcanu robu.

Postupak tranzita okončava se na osnovu mjesečnog popisa koji dostavlja avio prevoznik.

2.3. Nadzor postupka tranzita na osnovu papirnih dokumenata

Radi okončanja tranzitnog postupka avio prevoznik ili njegov predstavnik na odredišnom aerodromu, dužni su početkom svakog mjeseca (rok može biti određen odobrenjem) sastaviti spisak manifesta koji sadrži popis svih manifesta koji su tokom prethodnog mjeseca podnijeti carinskoj ispostavi na odredišnom aerodromu. Popis manifesta sadrži sljedeće podatke:

- referentni broj svakog manifesta
- odgovarajuću oznaku iz člana 109. stav 1 tačke a) i b) Dodatka I Konvencije kojom se manifest identifikuje kao tranzitna deklaracija (T1, T2 ili T2F)
- naziv avio prevoznika koji prevozi robu
- broj leta i datum.

Avio prevoznik sastavlja za svaki polazni aerodrom zaseban popis manifesta koji je dužan da preda carinskoj ispostavi odredišnog aerodroma. Carinska ispostava odredišnog aerodroma ovjerava kopiju navedenog popisa manifesta i šalje je carinskoj ispostavi na polaznom aerodromu.

Odobrenjem se može ovlastiti avio prevoznik da sam šalje nadležnoj carinskoj ispostavi na svakom polaznom aerodromu odgovarajući popis manifesta.

Polazna carinska ispostava provjerava da li je primila popis manifesta.

Ako se utvrde nepravilnosti vezane za podatke na manifestima koji su obuhvaćeni popisom, odredišna carinska ispostava obavještava polaznu carinsku ispostavu i nadležni organ koji je izdao odobrenje za korišćenje pojednostavljenog postupka.

Vazdušni tovarni listovi za robu koja se već kreće u postupku tranzita (prateća tranzitna isprava, karnet ATA, Obrazac 302 i td.) uključuju se u robni manifest ali se ne navode na manifestu koji se koristi kao tranzitna deklaracija. Vazdušni tovarni list za takvu robu sadrži podatke o postupku tranzita koji se koristi (broj isprave, datum i polazna carinska ispostava).

III POJEDNOSTAVLJENI TRANZITNI POSTUPAK NA OSNOVU ELEKTRONSKOG TRANSPORTNOG DOKUMENTA KAO TRANZITNE DEKLARACIJE

Ako ispunjava uslove propisane odredbama člana 57. stav 5. Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku i članovima 449 i 452 Uredbe, avio kompaniji se može odobriti korišćenje elektronskog transportnog dokumenta

kao tranzitne deklaracije u tranzitnom postupku za robu koja se prevozi vazduhom.

Shodno navedenim odredbama, avio prevozniku se može odobriti upotreba elektronskog transportnog dokumenta kao tranzitne deklaracije za postupak tranzita i u tom slučaju avio prevoznik je nosilac postupka za navedeni tranzitni postupak i dužan je da se pridržava propisa koji regulišu carinski tranzitni postupak.

Karakteristika ove procedure je da kada transport uključuje robu koja je stavljena u spoljni tranzitni postupak (T1 za zajednički tranzit i T1ME za nacionalni) i robu koja je stavljena u unutrašnji tranzitni postupak (T2 za zajednički tranzit i T2ME za nacionalni), koristi se poseban manifest za svaki od pomenutih tranzitnih postupaka.

3.1 Podnošenje zahtjeva

Zahtjev za pojednostavljeni postupak zasnovan na elektronskom transportnom dokumentu kao tranzitnoj deklaraciji se shodno odredbi člana 61. stav (3) Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku podnosi carinskom organu države na čijem području se vodi glavna knjigovodstvena evidencija podnosioca zahtjeva i gdje se treba izvršiti barem dio aktivnosti obuhvaćenih odobrenjem. Kada je glavna knjigovodstvena evidencija podnosioca zahtjeva u carinske svrhe dostupna na teritoriji Crne Gore i barem dio aktivnosti obuhvaćenih odobrenjem se treba sprovoditi na teritoriji Crne Gore, zahtjev sa pratećom dokumentacijom, se u pisanoj formi dostavlja arhivi carinskog organa, na adresi: ulica Oktobarske revolucije 128, Podgorica a nakon primjene Sistema za carinske odluke elektronski posredstvom tog sistema.

U zahtjevu se navode sve činjenice koje će carinskom organu omogućiti provjeru da li su ispunjeni uslovi pod kojima se primjena pojednostavljenja može odobriti kao i nadzor nad ispunjavanjem obaveza koje proizilaze iz tog odobrenja (član 59. Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku).

U zahtjevu avio prevoznik treba navesti sljedeće podatke:

1. ime podnosioca zahtjeva i njegov identifikacioni broj;
2. ime i kontakt podatke:
  - i. lica nadležnog za carinska pitanja i zahtjev,
  - ii. odgovornog lica za privredni subjekt podnosioca zahtjeva
3. mjesto gdje se vodi ili je dostupna glavna knjigovodstvena evidencija za carinske svrhe;
4. vrsta glavne knjigovodstvene evidencije za carinske svrhe;

5. mjesto gdje se vodi evidencija;
6. vrsta evidencije;
7. polazna i odredišna carinska ispostava;
8. broj letova između vazdušnih luka u Crnoj Gori do pristupanja CG Konvenciji o zajedničkom tranzitnom postupku a nakon toga Unije i zemalja zajedničkog tranzita;
9. informacije o načinu na koji će podaci biti dostupni carinskim ispostavama u polaznoj i odredišnoj vazdušnoj luci (ako se sredstva razlikuju zavisno od carinske ispostave ili zemlje, u zahtjevu se mora navesti svako sredstvo).

U skladu sa članom 12 Carinskog zakona podnosilac zahtjeva je odgovoran za:

- tačnost i potpunost podataka datih u zahtjevu;
- vjerodostojnost, tačnost i punovažnost dokumenata koji prate zahtjev;
- primjenu poštovanja obaveza koje se odnose na sprovođenje odobrenih aktivnosti;
- vjerodostojnost i tačnost svih informacija koje se pružaju carinskom organu ili ih taj organ zahtijeva.

3.2. Odobrenje za upotrebu elektronskog transportnog dokumenta kao tranzitne deklaracije za vazdušni transport

Ako nakon prihvatanja zahtjeva organizaciona jedinica za tranzit smatra da je potrebno da zatraži dodatne informacije od podnosioca zahtjeva da bi donijela odluku, određuje podnosiocu zahtjeva rok koji ne može biti duži od 30 dana za dostavljanje tih informacija.

Nakon provjere ispunjenosti navedenih uslova, propisanih odredbama člana 57. stav 5. Dodatka I uz Konvenciju o zajedničkom tranzitu, organizaciona jedinica za tranzit, konsultuje se sa carinskim ispostavama na aerodromima polazišta i odredišta (u državama članicama Konvencije o zajedničkom tranzitu) da li podnosilac zahtjeva ispunjava uslove i kriterijume za davanje odobrenja.

Rok za konsultacije je 45 dana (član 111a. Dodatka I Konvencije o zajedničkom tranzitnom postupku). Ovaj rok se može produžiti u slučaju kada je konsultovanoj carinskoj ispostavi potrebno više vremena za ispitivanje ili ako podnosilac zahtjeva treba da izvrši prilagođavanja kako bi obezbijedio ispunjenje zahtijevanih uslova ili kriterijuma.

Ukoliko konsultovana ispostava ne odgovori u određenom roku, smatra se da su ispunjeni uslovi u vezi kojih je konsultovana.

Ako konsultovana carinska ispostava utvrdi da podnosilac zahtjeva ne ispunjava jedan ili više uslova i kriterijuma za izdavanje odobrenja, dokumentovani i obrazloženi odgovor dostavlja organizacionoj jedinici za tranzit, uz navođenje